

Quán triệt quan điểm của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm về phát triển Báo chí Cách mạng Việt Nam trong thời đại số

Ngày nhận bài: 18/06/2026 | Ngày phản biện: 19/06/2026 | Ngày xuất bản: 22/06/2026

Tác giả: Mai Đức Ngọc (Học viện Báo chí và Tuyên truyền)

DOI: 10.66057/llcttt-29739

Tóm tắt: Bài viết này hệ thống hóa, luận giải và đề xuất các giải pháp chiến lược nhằm quán triệt sâu sắc tư tưởng chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm về phát triển báo chí cách mạng Việt Nam trong kỷ nguyên số. Dưới lăng kính của chính trị học, bài viết phân tích sự biến đổi cấu trúc quyền lực thông tin khi dữ liệu và công nghệ trở thành lực lượng sản xuất cốt lõi. Trong bối cảnh kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, báo chí không chỉ đổi mới về công nghệ mà phải đổi mới căn bản, toàn diện về tư duy quản trị, chuyển dịch từ thể độc quyền phát tin sang sứ mệnh làm điểm tựa, trụ cột niềm tin, kiến tạo sự đồng thuận xã hội. Bài viết tập trung làm rõ các trụ cột đột phá: Bảo vệ chủ quyền thông tin quốc gia, phát triển kinh tế báo chí số bền vững thông qua đa dạng hóa nguồn thu và xây dựng thể trận lòng dân trên không gian mạng. Qua đó, khẳng định vai trò tiên phong của báo chí trong việc bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, góp phần hiện thực hóa các mục tiêu chiến lược của Đại hội XIV.

1. Đặt vấn đề

Kỷ niệm 101 năm Ngày Báo chí cách mạng Việt Nam diễn ra trong một thời khắc mang tính bước ngoặt của lịch sử dân tộc, khi toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta đang tập trung trí tuệ, nguồn lực để thực hiện thành công Nghị quyết Đại hội lần thứ XIV của Đảng (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026a). Đất nước ta đang bước vào một kỷ nguyên mới - "kỷ nguyên vươn mình của dân tộc", với khát vọng hiện thực hóa tầm nhìn đến năm 2045 trở thành quốc gia phát triển, thu nhập cao (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026a). Trong bối cảnh mang tính thời đại đó, bài viết của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm đóng vai trò như một cương lĩnh hành động, một kim chỉ nam chiến lược vạch

ra con đường phát triển cho nền báo chí nước nhà trong kỷ nguyên mới.

Cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư, với sự bùng nổ của trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn (Big Data) và các nền tảng xuyên biên giới, đã làm thay đổi tận gốc rễ cách thức thông tin được tạo ra, phân phối và tiếp nhận (Tô Lâm, 2025). Sự thay đổi này không chỉ là những bước tiến về mặt kỹ thuật, mà thực chất là một cuộc cách mạng về phương thức sản xuất và cấu trúc quyền lực trong không gian công cộng. Báo chí cách mạng đứng trước một nghịch lý lịch sử: Cơ hội tiếp cận công chúng chưa bao giờ rộng mở như hiện nay, nhưng thách thức về việc giữ vững tính định hướng, bảo vệ sự thật và củng cố niềm tin của Nhân dân cũng chưa bao giờ khốc liệt và phức tạp đến vậy.

Bài viết này được thực hiện nhằm mục đích phân tích, luận giải chuyên sâu và đề xuất các phương thức vận dụng triệt để những tư tưởng chỉ đạo của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm. Thông qua việc đối chiếu với các Nghị quyết chiến lược của Ban Chấp hành Trung ương, Bộ Chính trị và các định hướng của Đại hội XIV, bài viết đề xuất mô hình chuyển đổi số toàn diện của báo chí cách mạng. Đây không chỉ là nhiệm vụ tự thân của ngành báo chí, truyền thông, mà là một cấu phần trọng yếu trong chiến lược bảo vệ an ninh quốc gia, phát triển văn hóa và bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng trên không gian mạng (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026a).

2. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu vận dụng phương pháp luận duy vật biện chứng, kết hợp tiếp cận liên ngành chính trị học và truyền thông. Nguồn dữ liệu chủ yếu được phân tích, tổng hợp từ Văn kiện Đại hội XIV và bài viết của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm. Thông qua phương pháp diễn dịch, quy nạp và phân tích mô hình cấu trúc, chức năng, bài viết đối chiếu lý luận với thực tiễn nhằm đúc kết các luận điểm chiến lược về báo chí số.

3. Kết quả và thảo luận

3.1. Sự biến đổi của hệ sinh thái truyền thông và thách thức sinh tử đối với báo chí cách mạng

Dưới góc độ chính trị học, quyền lực của báo chí truyền thống được xây dựng dựa trên sự độc quyền về phương tiện sản xuất và quyền kiểm soát dòng chảy thông tin. Tuy nhiên, môi trường số đã phá vỡ hoàn toàn cấu trúc này. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm (2025) đã chỉ rõ: "Trong trật tự truyền thông mới, báo chí không còn giữ vị trí gần như độc quyền phát tin". Không gian số đã trở thành một thành tố thiết yếu, kiến tạo nên "đời sống thực" hàng ngày của người dân.

Theo các số liệu thống kê chiến lược, tính đến cuối năm 2025, Việt Nam đã có khoảng 85,6 triệu người dùng Internet, chiếm tới 84,2% quy mô dân số (Tô Lâm, 2025). Cùng với đó là khoảng 79 triệu định danh người dùng mạng xã hội, 110 triệu tài khoản nội địa và sự áp đảo của 203 triệu tài khoản trên các nền tảng mạng xã hội xuyên biên giới. Dòng chảy thông tin khổng lồ, phi tập trung và đa dạng này đã mang lại cơ hội to lớn cho việc phổ biến tri thức, phát huy nền dân chủ xã hội chủ nghĩa và thúc đẩy đổi mới sáng tạo. Nhờ công nghệ, các chủ trương lớn của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước có thể thẩm thấu đến hàng chục triệu người dân chỉ trong tích tắc bằng nhiều hình thức đa phương tiện sinh động.

Tuy nhiên, tính hai mặt của quá trình số hóa đã tạo ra một "môi trường thông tin phức tạp, dễ bị chi phối bởi cảm xúc nhất thời, tin sai lệch, thao túng thuật toán và những hoạt động tán phát thông tin có chủ đích" (Tô Lâm, 2025). Sự xuất hiện của các công cụ tạo sinh đã đẩy vấn nạn tin giả (fake news), tin mập mờ, hình ảnh và âm thanh giả mạo (deepfakes) lên một nấc thang nguy hiểm mới. Những thông tin sai lệch này, nếu không được kiểm chứng, có thể lan truyền với tốc độ chóng mặt, làm tổn hại uy tín của các cá nhân, tổ chức và nghiêm trọng hơn là đe dọa trực tiếp đến niềm tin của Nhân dân vào chế độ.

Thách thức này được định vị rõ trong Nghị quyết 57-NQ/TW của Bộ Chính trị (2024) về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia, khi văn kiện này cảnh báo rằng "an ninh, an toàn thông tin, bảo vệ dữ liệu còn nhiều thách thức" và đặt ra yêu cầu cấp bách phải "bảo đảm chủ quyền quốc gia trên không gian mạng". Sự xâm lăng của các nền tảng xuyên biên giới không chỉ mang ý nghĩa kinh tế, mà còn kéo theo sự xâm nhập của các yếu tố ngoại lai, phi văn hóa, gây xung đột giá trị và tác động tiêu cực đến việc gìn giữ bản sắc dân tộc, như đã được chỉ ra trong Nghị quyết 80-NQ/TW về phát triển văn hóa (Bộ Chính trị, 2026).

Từ thực trạng đó, báo chí cách mạng Việt Nam bị đặt vào một môi trường cạnh tranh bất đối xứng. Một mặt, báo chí phải gánh vác sứ mệnh chính trị to lớn; mặt khác, phải cạnh tranh trực tiếp với hàng tỷ nội dung do người dùng tạo ra từng giờ, từng phút trên các nền tảng được điều khiển bởi những thuật toán tối ưu hóa sự phấn nộ và tò mò (Tô Lâm, 2025). Đây chính là thách thức mang tính sống còn, đòi hỏi một sự định vị lại toàn diện về vai trò của báo chí.

3.2. Định vị lại sứ mệnh cốt lõi: Báo chí là điểm tựa trụ cột, "mỏ neo niềm tin" trong kỷ nguyên nhiễu loạn thông tin

Một trong những luận điểm sáng rõ và mang tính triết lý sâu sắc trong bài viết của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước là việc khẳng định sự thay đổi của công nghệ không hề làm suy giảm vai trò của báo chí cách mạng (Tô Lâm, 2025). Trái lại, trong kỷ nguyên nhiễu loạn thông tin, khi xã hội bị bủa vây bởi sự bội thực thông tin nhưng lại khan hiếm sự thật, báo chí càng phải thể hiện rõ bản lĩnh của một lực lượng tiên phong hướng dẫn, soi đường.

Tổng Bí thư chỉ rõ: "Xã hội càng cần những địa chỉ đáng tin cậy để xác định điều gì đúng, điều gì còn phải kiểm chứng, điều gì chỉ là cảm xúc đám đông hoặc sự sắp đặt có chủ ý" (Tô Lâm, 2025). Vai trò của báo chí đã dịch chuyển từ việc đơn thuần là "người đưa tin nhanh nhất" sang việc trở thành "người kiến tạo ý nghĩa" và là "mỏ neo niềm tin" của toàn xã hội. Báo chí phải là nơi Nhân dân tìm đến để tìm kiếm sự xác nhận đáng tin cậy, chứ không phải là nơi chạy theo những xu hướng nhất thời của mạng xã hội.

Điều này đòi hỏi các cơ quan báo chí phải thiết lập một ranh giới rõ ràng về tính chuyên nghiệp và đạo đức nghề nghiệp. Người dân trong kỷ nguyên số không chỉ cần biết sự việc gì đã xảy ra, mà còn cần những bài phân tích báo chí dữ liệu chuyên sâu để hiểu rõ vì sao sự việc đó xảy ra, tác động của nó đến từng nhóm yếu tố trong xã hội ra sao, trách nhiệm thuộc về cơ quan nào và giải pháp kiến tạo là gì (Tô Lâm, 2025). Sự chuyển dịch này có thể được hệ thống hóa thông qua bảng so sánh sau:

Tiêu chí phân tích	Mô hình báo chí truyền thống	Mô hình báo chí cách mạng thời đại số
--------------------	------------------------------	---------------------------------------

Vị thế thông tin	Độc quyền phát tin, đóng vai trò "người gác cổng".	Mất độc quyền phát tin, chuyển sang vai trò điểm tựa trụ cột, "Mỏ neo xác tín".
Giá trị cốt lõi	Tốc độ đưa tin và mức độ bao phủ.	Độ chính xác tuyệt đối, chiều sâu phân tích và tính định hướng chính trị.
Mục tiêu tương tác	Truyền tải thông tin một chiều từ trên xuống.	Đối thoại đa chiều, giải mã sự kiện, lắng nghe và phản hồi dư luận.
Động lực sản xuất	Kinh nghiệm của tòa soạn và sự kiện hiện trường.	Định hướng bởi dữ liệu, thấu hiểu nhu cầu, ước mong của công chúng số.
Thái độ trước mạng xã hội	Xem mạng xã hội như một kênh phụ trợ.	Làm chủ không gian mạng, giành lại quyền kiểm soát và không lệ thuộc thuật toán.

Vai trò điểm tựa trụ cột, "mỏ neo niềm tin" này hoàn toàn thống nhất với các quan điểm chỉ đạo trong Văn kiện Đại hội XIV của Đảng (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026a). Theo đó, việc "xây dựng nền báo chí, xuất bản, truyền thông chuyên nghiệp, nhân văn và hiện đại" được xác định là một trong những nhiệm vụ chiến lược nhằm phát huy sức mạnh văn hóa, con người Việt Nam. Báo chí phải trở thành công cụ hữu hiệu để khơi dậy khát vọng phát triển đất nước, củng cố khối đại đoàn kết toàn dân tộc và lan tỏa những giá trị chuẩn mực đạo đức tốt đẹp (Bộ Chính trị, 2026). Chỉ khi cung cấp được những luồng thông tin trong sạch, minh bạch và có tính định hướng cao, báo chí mới thực sự hoàn thành sứ mệnh làm nền tảng tinh thần vững chắc cho chế độ.

3.3. Bản chất thực sự của chuyển đổi số báo chí và chiến lược bảo vệ chủ quyền dữ liệu quốc gia

Quá trình chuyển đổi số trong các cơ quan báo chí Việt Nam thời gian qua tuy đã đạt được một số thành tựu, nhưng vẫn còn tồn tại những nhận thức bề ngoài, mang tính

hình thức. Bài viết của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước đã nắm chỉnh lại tư duy này một cách quyết liệt: Chuyển đổi số báo chí không đơn thuần là việc lập thêm trang điện tử, mở tài khoản trên mạng xã hội hay mua sắm các thiết bị flycam, máy quay hiện đại (Tô Lâm, 2025).

Bản chất của chuyển đổi số là một sự đổi mới căn bản, toàn diện. Đó là sự đổi mới từ tư duy lãnh đạo, mô hình quản trị tòa soạn hội tụ, quy trình sản xuất nội dung, phương thức phân phối đa nền tảng, quản trị dữ liệu công chúng, cho đến sự thay đổi sâu sắc về văn hóa nghề nghiệp (Tô Lâm, 2025). Báo chí số phải là một cách tổ chức mới trong một bối cảnh mới, nơi mọi tác phẩm dù hiển thị trên trang chủ hay trên các nền tảng phụ đều phải tuân thủ nghiêm ngặt tính chính xác, tính nhân văn và trách nhiệm chính trị.

Trọng tâm của cuộc lột xác này nằm ở dữ liệu (Data). Nghị quyết 57-NQ/TW của Bộ Chính trị (2024) đã nhấn mạnh yêu cầu "làm giàu, khai thác tối đa tiềm năng của dữ liệu, đưa dữ liệu thành tư liệu sản xuất chính". Đối với báo chí, dữ liệu chính là trụ cột quyết định sức mạnh (Tô Lâm, 2025). Các cơ quan báo chí chủ lực quốc gia phải đầu tư xây dựng các trung tâm dữ liệu khổng lồ, quản trị dữ liệu người dùng một cách khoa học để hiểu rõ hành vi, nhu cầu của độc giả, từ đó cá nhân hóa trải nghiệm thông tin mà không vi phạm nguyên tắc đạo đức. Dữ liệu cũng là công cụ để báo chí thực hiện các tuyến bài điều tra, phản biện chính sách dựa trên bằng chứng, nâng cao sức thuyết phục trước công chúng, độc giả.

Tuy nhiên, quá trình khai thác dữ liệu và chuyển đổi số phải gắn liền với chiến lược bảo vệ chủ quyền thông tin quốc gia. Hiện nay, sự bành trướng của các tập đoàn công nghệ xuyên biên giới đang đặt cho báo chí vào một thế kẹt: lệ thuộc vào thuật toán. Nếu báo chí chạy theo các thuật toán phân phối nội dung của phương Tây để đổi lấy lượt nhấp chuột, báo chí sẽ tự đánh mất bản sắc, mất đi dữ liệu độc giả và trở thành kẻ làm thuê trên chính sân nhà (Tô Lâm, 2025).

Tổng Bí thư, Chủ tịch nước chỉ đạo rõ: Báo chí phải hiện diện trên mọi nền tảng nơi công chúng có mặt, nhưng phải giữ thế chủ động. Mục tiêu tối thượng là sử dụng các nền tảng xuyên biên giới như những kênh mới để dẫn dắt công chúng trở lại hệ sinh thái nội dung do báo chí Việt Nam làm chủ. Việc xây dựng các nền tảng số riêng, cộng

đồng riêng và thương hiệu tin cậy riêng chính là biểu hiện cao nhất của ý thức bảo vệ chủ quyền không gian mạng, đáp ứng yêu cầu của Nghị quyết 57-NQ/TW (Bộ Chính trị, 2024). Đồng thời, báo chí đối ngoại cần được số hóa mạnh mẽ, đa ngôn ngữ, đa phương tiện nhằm xuất khẩu các sản phẩm công nghiệp văn hóa, truyền tải thông điệp về một nước Việt Nam hòa bình, đổi mới và hội nhập, góp phần gia tăng sức mạnh mềm của quốc gia trên trường quốc tế (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026a).

3.4. Hóa giải bài toán kinh tế báo chí và bảo vệ bản quyền trong kỷ nguyên trí tuệ nhân tạo

Sự phát triển bền vững của báo chí cách mạng không thể tách rời nền tảng kinh tế. Lịch sử đã chứng minh, một tòa soạn thiếu sự tự chủ về tài chính sẽ rất dễ bị tổn thương trước các áp lực của thị trường, dẫn đến sự chệch hướng về tôn chỉ, mục đích. Sự trỗi dậy của các nền tảng mạng xã hội đã hút cạn nguồn doanh thu quảng cáo truyền thống, đẩy nhiều cơ quan báo chí vào tình trạng suy kiệt tài chính. Đứng trước thách thức này, định hướng của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm vạch ra một giới hạn đỏ về đạo đức và chính trị: Kinh tế báo chí số phải là nguồn lực phục vụ sứ mệnh của báo chí, tuyệt đối không được để áp lực sinh tồn đẩy báo chí vào việc giật gân, câu khách, khai thác đời tư phản cảm hay thương mại hóa thông tin chính trị - xã hội (Tô Lâm, 2025). Việc chạy theo thương mại hóa tầm thường sẽ trực tiếp phá hoại môi trường văn hóa lành mạnh mà Nghị quyết 80-NQ/TW đang ra sức bảo vệ (Bộ Chính trị, 2026).

Thay vào đó, báo chí cần tìm kiếm các nguồn thu lành mạnh, minh bạch và dựa trên giá trị cốt lõi của mình. Các mô hình kinh tế báo chí số cần được mở rộng, thoát khỏi sự phụ thuộc độc tôn vào quảng cáo (Tạp chí Công Thương, 2023). Thực tiễn và lý luận báo chí, truyền thông gợi mở các mô hình kinh doanh tiềm năng (Tạp chí Cộng sản, 2020):

Mô hình kinh tế báo chí	Bản chất và phương thức vận hành	Ý nghĩa và khả năng áp dụng tại Việt Nam
-------------------------	----------------------------------	--

Mô hình B2B (Business-to-Business)	Cung cấp dữ liệu, giải pháp truyền thông, tổ chức sự kiện và nghiên cứu thị trường cho các doanh nghiệp, đối tác chiến lược.	Phù hợp với các tạp chí khoa học, báo kinh tế. Tận dụng khối dữ liệu khổng lồ của tòa soạn để tư vấn chiến lược cho các tập đoàn kinh tế.
Mô hình B2C (Business-to-Customer)	Khai thác trực tiếp từ độc giả thông qua thương mại điện tử, dịch vụ gia tăng, tổ chức các cộng đồng thu phí.	Xây dựng hệ sinh thái dịch vụ xoay quanh độc giả, từ đó tăng độ trung thành (brand loyalty) của công chúng số.
Mô hình bức tường phí (Paywall/Subscription)	Yêu cầu độc giả trả tiền để truy cập các nội dung chuyên sâu, chất lượng cao, bài phân tích độc quyền.	Là giải pháp cốt lõi để đưa báo chí trở về giá trị thực: "Nội dung là vua". Rèn luyện tính kỷ luật của tòa soạn để sản xuất tin bài thực sự có giá trị, xứng đáng để công chúng chi trả.

Bên cạnh việc đa dạng hóa nguồn thu, vấn đề bảo vệ bản quyền báo chí đang trở nên cấp bách mang tính sống còn, đặc biệt trước sự xâm lăng của trí tuệ nhân tạo tạo sinh. Các công cụ AI đang thu thập hàng triệu bài báo, chất xám của các nhà báo Việt Nam để huấn luyện thuật toán mà không hề trả phí hay trích dẫn nguồn (Tô Lâm, 2025). Việc dung túng cho tình trạng này không chỉ làm suy kiệt nền tảng kinh tế của tòa soạn mà còn là sự bất công đối với sức lao động của người làm báo chân chính. Thể chế quản lý nhà nước cần tạo ra các rào cản pháp lý mạnh mẽ, buộc các hãng công nghệ lớn phải tuân thủ Luật Sở hữu trí tuệ, thiết lập cơ chế chia sẻ doanh thu minh bạch để bảo đảm sự tái sản xuất sức lao động cho hoạt động báo chí.

3.5. Xây dựng thể trận lòng dân và bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng trên không gian mạng

Báo chí cách mạng Việt Nam ngay từ ngày đầu thành lập bởi Chủ tịch Hồ Chí Minh đã mang trong mình sứ mệnh là vũ khí tư tưởng sắc bén của Đảng. Trong thời đại số, khi không gian mạng trở thành mặt trận chính của cuộc đấu tranh ý thức hệ, nhiệm vụ này càng trở nên nặng nề và phức tạp.

Tại buổi làm việc với Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương ngày 15/6/2026 về Đề án Chiến lược công tác tư tưởng của Đảng trong bối cảnh chuyển đổi số, Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm (2026) đã khẳng định yêu cầu cao nhất là phải làm cho công tác tư tưởng thật sự trở thành năng lực lãnh đạo thiết yếu của Đảng trong kỷ nguyên số. Người đứng đầu Đảng và Nhà nước đã khái quát phương châm chỉ đạo xuyên suốt của mặt trận tư tưởng bằng 8 chữ: "Chủ động - Sắc bén - Thuyết phục - Hiệu quả".

Nghị quyết số 35-NQ/TW của Bộ Chính trị (2018) về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng đã xác định rõ đây là vấn đề hệ trọng, sống còn. Không gian mạng phức hợp đòi hỏi báo chí phải là lực lượng nòng cốt, phối hợp chặt chẽ với các cơ quan an ninh mạng và dân vận để chủ động xây dựng trận địa "thể trận lòng dân" vững chắc (Đinh Thế Cường, 2024).

Sự chủ động thể hiện ở việc ứng dụng công nghệ dữ liệu để nắm bắt từ sớm, từ xa các xu hướng tâm lý, dư luận xã hội (Tô Lâm, 2026). Báo chí không thể chờ đợi tin giả bùng phát rồi mới đi chạy theo đỉnh chính. Phải có hệ thống cảnh báo sớm, nhận diện sớm các điểm nóng, định hướng dư luận kịp thời, quyết không để xảy ra khoảng trống thông tin khiến các thế lực thù địch lợi dụng nhồi nhét luận điệu xuyên tạc.

Sự sắc bén và thuyết phục được thể hiện qua tư duy truyền thông chính trị hiện đại. Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm lưu ý một nguyên tắc sống còn: Cần tránh khuynh hướng kỹ thuật hóa công tác tư tưởng. Công nghệ, AI hay Big Data chỉ là công cụ hỗ trợ; chúng vĩnh viễn không thể thay thế được bản lĩnh chính trị, nền tảng lý luận, đạo đức cách mạng và năng lực đối thoại trực tiếp của cán bộ, đảng viên và nhà báo. Báo chí phải bẻ gãy các quan điểm sai trái bằng những lập luận khoa học, logic, dựa trên cơ sở thực tiễn của công cuộc đổi mới. Những tác phẩm chính luận, những tuyến bài điều tra phải thực sự chạm đến trái tim và khối óc của người đọc, từ đó sản sinh ra sức

đề kháng tự nhiên cho công chúng trước các luồng thông tin độc hại.

Để thực hiện hiệu quả nhiệm vụ này, cần sớm hình thành năng lực kiểm chứng thông tin quốc gia (Tô Lâm, 2025). Đây phải là một hệ sinh thái phối hợp đa chủ thể, bao gồm Bộ Văn hóa Thể thao và Du lịch, Bộ Khoa học và Công nghệ, Bộ Công an, các cơ quan báo chí chủ lực, các doanh nghiệp cung cấp nền tảng công nghệ trong nước và giới chuyên gia an ninh mạng. Mạng lưới này sẽ đóng vai trò như một màng lọc quốc gia, giúp phát hiện tức thời, bóc gỡ nhanh chóng và phản bác đanh thép, sắc bén các chiến dịch phát tán tin giả, bảo vệ an toàn cho hệ tư tưởng và các lãnh đạo cấp cao của Đảng và Nhà nước.

3.6. Cách mạng hóa đội ngũ nhân lực báo chí chất lượng cao và khơi thông điểm nghẽn thể chế pháp lý

Suy cho cùng, trung tâm của mọi cuộc cải cách, đổi mới, chuyển đổi đều nằm ở con người và thể chế. Sự tiến hóa của báo chí cách mạng trong thời đại số đặt ra những yêu cầu mới, khắt khe đối với cả đội ngũ những người làm báo và khung khổ pháp lý quản lý ngành.

ề nhân lực, nhà báo thời đại số phải là những chiến sĩ tinh nhuệ, hội tụ đủ ba yếu tố: Bản lĩnh chính trị vững vàng, đạo đức nghề nghiệp trong sáng và tinh thông về mặt công nghệ (Tô Lâm, 2025). Họ không chỉ cần kỹ năng viết lách, mà phải có kỹ năng khai thác dữ liệu, phân tích dữ liệu, ứng dụng trí tuệ nhân tạo AI trong sản xuất nội dung đa phương tiện. Tuy nhiên, trước sức ép của thuật toán và tốc độ vũ bão, nhà báo càng cần phải rèn luyện bản lĩnh chính trị, đạo đức cách mạng để không rơi vào cạm bẫy đăng trước, kiểm chứng sau. Việc tự chất vấn bản thân qua ba câu hỏi: "Thông tin có đúng không? Có cần thiết không? Có ích cho xã hội không?" trước khi xuất bản bất kỳ tác phẩm nào chính là bộ lọc đạo đức cao nhất để bảo vệ uy tín của cá nhân và tòa soạn (Tô Lâm, 2025).

Sự thay đổi về nhân sự không chỉ áp dụng cho phóng viên mà phải bắt đầu từ cấp lãnh đạo các cơ quan báo chí. Tổng Biên tập của một tòa soạn số phải vượt ra khỏi vai trò người duyệt bài truyền thống, để trở thành một giám đốc điều hành (CEO) chiến lược (Tô Lâm, 2025). Họ là kiến trúc sư trưởng định hình văn hóa tòa soạn, một văn hóa đề cao kỷ luật kiểm chứng thông tin, nhanh nhạy với các biến động xã hội, cởi mở với sự

sáng tạo và sẵn sàng thử nghiệm các phương thức tiếp cận của giới trẻ (Gen Z, Gen Alpha) mà không làm suy giảm chuẩn mực chính trị, đạo đức xã hội.

Về mặt thể chế, Văn kiện Đại hội XIV của Đảng (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026a) nhấn mạnh: "Thể chế là điểm nghẽn của điểm nghẽn nhưng cũng là đột phá của đột phá". Đối với lĩnh vực báo chí, hành lang pháp lý đang chứng kiến một bước ngoặt lịch sử với sự ra đời của Luật Báo chí số (Quốc hội, 2025), chính thức có hiệu lực từ ngày 01/7/2026. Sự ra đời của đạo luật này đáp ứng đúng tinh thần đột phá chiến lược của Đại hội XIV về hoàn thiện thể chế (Đảng Cộng sản Việt Nam, 2026a).

Luật Báo chí số phải giải quyết trọn vẹn các bài toán mang tính thời đại: Tạo cơ sở pháp lý vững chắc bảo vệ quyền tác nghiệp của nhà báo trên không gian số; thiết lập cơ chế ưu đãi thuế, tài chính để phát triển kinh tế báo chí; định hình các quy tắc đạo đức và pháp lý cho việc sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) có trách nhiệm trong sản xuất tin tức. Đồng thời, các quy định pháp luật cần cung cấp chế tài đủ sức răn đe, xử lý nghiêm minh các sai phạm, sự lệch chuẩn về đạo đức, từ đó thanh lọc môi trường truyền thông, trả lại sự trong sạch và uy tín cho nền báo chí cách mạng Việt Nam trong kỷ nguyên mới.

4. Kết luận

Bài viết của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm không chỉ là một văn kiện mang tính định hướng, mà thực sự là một bản tuyên ngôn chiến lược về sự phát triển của báo chí cách mạng Việt Nam trong kỷ nguyên vươn mình của dân tộc. Quá trình vận dụng và quán triệt tư tưởng này đòi hỏi một sự chuyển dịch tư duy sâu sắc từ các cấp lãnh đạo, quản lý cho đến từng tòa soạn, đến các cơ sở đào tạo, bồi dưỡng báo chí và với mỗi nhà báo.

Chuyển đổi số báo chí phải đi vào thực chất, lấy dữ liệu làm trung tâm, lấy bản lĩnh chính trị làm bộ phận và lấy sự phục vụ Nhân dân làm đích đến. Đứng trước sự xâm lăng của các nền tảng xuyên biên giới, báo chí phải giành lại quyền chủ động, thiết lập chủ quyền thông tin quốc gia và giải quyết triệt để bài toán kinh tế báo chí số bằng các mô hình kinh doanh minh bạch, bảo vệ nghiêm ngặt bản quyền.

Quan trọng hơn cả, báo chí cách mạng phải thực hiện xuất sắc vai trò là điểm tựa trụ cột, "mỏ neo niềm tin", kiến tạo sự đồng thuận và xây dựng thể trận lòng dân vững chắc trên không gian mạng. Kết hợp cùng sự đột phá về thể chế, tiêu biểu là Luật Báo chí số, cùng một đội ngũ những người làm báo vừa hồng vừa chuyên, nền báo chí cách mạng nước nhà chắc chắn sẽ đáp ứng được kỳ vọng của Đảng, Nhà nước và Nhân dân, đóng góp xứng đáng vào công cuộc xây dựng một nước Việt Nam hòa bình, độc lập, dân chủ, giàu mạnh, phồn vinh, văn minh, hạnh phúc, vững bước tiến vào kỷ nguyên mới./.

Tài liệu tham khảo

1. Bộ Chính trị. (2018). Nghị quyết số 35-NQ/TW về tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng, đấu tranh phản bác các quan điểm sai trái, thù địch trong tình hình mới. Đảng Cộng sản Việt Nam.
2. Bộ Chính trị. (2024). Nghị quyết số 57-NQ/TW về đột phá phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia. Đảng Cộng sản Việt Nam.
3. Bộ Chính trị. (2026). Nghị quyết số 80-NQ/TW về phát triển văn hoá Việt Nam. Đảng Cộng sản Việt Nam.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam. (2026a). Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV (Tập I). Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam. (2026b). Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV (Tập II). Nhà xuất bản Chính trị quốc gia Sự thật.
6. Đinh Thế Cường. (2024). Bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trên không gian mạng. Báo Điện tử Đài Tiếng nói Việt Nam (VOV). Quốc hội. (2025). Luật Báo chí (Số 126/2025/QH15).
7. Tạp chí Công Thương. (2023). Nền tảng kỹ thuật vững chắc là yếu tố quan trọng để báo chí chuyển đổi số và kinh doanh hiệu quả. Tạp chí Công Thương.
8. Tạp chí Cộng sản. (2020). Một số mô hình kinh tế báo chí trên thế giới và gợi mở cho hoạt động kinh tế báo chí ở Việt Nam hiện nay. Tạp chí Cộng sản.
9. Tô Lâm. (2025). Báo chí cách mạng Việt Nam trong thời đại số. Báo Tuổi Trẻ Online.
10. Tô Lâm. (2026). Phát biểu kết luận tại buổi làm việc với Ban Tuyên giáo và Dân vận Trung ương về Đề án Chiến lược công tác tư tưởng của Đảng trong bối cảnh chuyển đổi số.